

LÚCKÝ ZPRAVODAJ

• Zdarma pro občany obce Louka • www.obeclouka.cz • www.facebook.com/obeclouka • číslo 2/2021 •

OBSAH

ZPRAVODAJSTVÍ	2
Z JEDNÁNÍ RADY OBCE LOUKA	2
SLOVO STAROSTY	2
INFORMACE PRO OBČANY	2
INFORMACE O SČÍTÁNÍ LIDÍ DOMŮ A BYTŮ 2021.....	3
Online sčítání 27. 3. - 11. 5. 2021	3
Listinné sčítání 17. 4. - 11. 5. 2021	3
Koho se sčítání týká.....	3
Kontaktní místa	3
Ochrana dat	3
CO SE U NÁS DĚJE	4
UKLIĎME LOUKU – UKLIĎME ČESKO	4
JARO V PŘÍRODĚ POHLEDEM MYSLIVCE .	5
ZAJÍMAVOSTI	6
PROMĚNY MASOPUSTU – FAŠANEK NA HORŇÁCKU	6
TRADICE VELIKONOČNÍHO KLEPÁNÍ V OBCI LOUKA	8
ODÍVÁNÍ O VELIKONOČNÍCH SVÁTCÍCH	10
INZERCE	11
STRÁNKA PRO DĚTI	11

Fotografie na titulní straně:
Jaro v Louce 2021
www.frantiskafoto.com

SLOVO STAROSTY

Vážení občané,

všichni se těšíme na návrat k běžnému normálu našeho každodenního života, který by měl nastat. Věřím, že jste již unaveni ze všech omezujících opatření, která budou doufám postupně uvolňována. Touto cestou bych Vám chtěl poděkovat za disciplinovanost a kázeň, se kterou jste dodržovali nařízení omezující Vaše osobní svobody.

Již delší dobu nám leží na srdci problematika odpadového hospodářství v naší obci. V nejbližší době začneme našim občanům vydávat kompostéry (na základě smlouvy o výpůjčce) přednostně na obydlené domy. V měsíci květnu budeme vyřizovat stavební povolení na plochu vedle kompostárny, která bude občanům sloužit k ukládání stavební sutě. Realizována by měla být ještě letos.

Chtěl bych Vám jménem obecního úřadu i zastupitelstva obce popřát hezké jarní dny a hlavně zdraví, to je nejdůležitější.

Ing. Radim Buzík, starosta

Z JEDNÁNÍ RADY OBCE LOUKA

RADA OBCE LOUKA:

- schvaluje dodatek č. 5 pro rok 2021 společnosti Rumpold UHB s.r.o. se sídlem Předbranská 415, 688 01 Uherský Brod.
- schvaluje nakoupení dvou kusů informačních zrcadel v celkové ceně do 7.000,- Kč.
- schvaluje žádost o poskytnutí dotace z rozpočtu obce Louka pro Český svaz včelařů, z.s., ZO Velká nad Veličkou v celkové výši 2.000,- Kč.
- schvaluje poskytnutí dotace z ministerstva Životního prostředí na zakoupení kompostérů pro občany obce Louka.
- schvaluje poskytnutí dotace z ministerstva Průmyslu a Obchodu z programu „EFEKT“ na výměnu zdrojů VO.
- schvaluje poskytnutí dotace z obecního rozpočtu na činnost SZPO Louka v celkové ceně 4.500,- Kč.
- schvaluje pokácení jednoho kusu lípy srdčité, p. Jan Maňák č.p. 230, Louka, 69676.
- schvaluje předat žádost o možném poškození základů domu pana Jana Lajze, Louka, č.p. 270, pro posouzení příslušnému stavebnímu úřadu ve Velké nad Veličkou.
- schvaluje pokácení stromů p. Zdeňkem Kolářkem, Zaříčí 204, 76811 Chropyně, na parcele č. 3088, katastru obce Louka.
- schvaluje žádost o prominutí nájmu paní Michaele Spazierové za měsíce leden a únor 2021.
- neschvaluje žádost Martina Smetany na směnu pozemku p.č. 4225 v katastru obce Louka.
- nedoporučuje vysázení biokoridoru v katastru obce Louka, části „Šálka“ z důvodu blízkosti hlavní cesty a tudíž možného problematického chování zvěře v oblast frekventované silnice I. třídy.

INFORMACE PRO OBČANY

Všude tam, kde byla dříve pevná linka, je dnes možné připojení k internetu rychlostí až 250 Mb/s v pevné síti CETIN. CETIN neprodává žádné služby, nabízí tzv. otevřenou síť, kde služby prodávají poskytovatelé internetu – operátoři, které dobře znáte a už v současné chvíli od nich třeba využíváte různé služby včetně mobilního volání. Na www.zrychlujemecsko.cz si můžete ověřit dostupnost a získat konkrétní nabídku od vybraného poskytovatele. Vždy se jedná o internet,

většinou s IPTV (internetovou televizí s možností zpětného zhlédnutí pořadu) a řadou doplňkových služeb a zvýhodněných balíčků, např. s mobilním voláním. Nevíte-li si rady, zavolejte nám na infolinku CETIN 238 461 111 (každý všední den od 8:00 do 16:00). CETIN, to je pevná telekomunikační síť, která je dostupná téměř v každé domácnosti. Navazujeme na dlouholetou tradici bývalého ČESKÉHO TELECOMU, a.s. a staráme se i o síť v jeho původním majetku.

INFORMACE O SČÍTÁNÍ LIDÍ, DOMŮ A BYTŮ 2021

Online sčítání 27. 3. - 11. 5. 2021

Sčítání 2021 začalo rozhodným okamžikem o půlnoci z **26. na 27. 3.** online sčítáním. Z důvodů epidemické situace byla možnost sečíst se online prodloužena do **11. 5.** Elektronický sčítací formulář naleznete na webu www.scitani.cz nebo v mobilní aplikaci Sčítání21, která

je dostupná v Google Play i App Store. Online formulář můžete jednoduše a bezpečně vyplnit z pohodlí domova i za ostatní členy domácnosti, ať už se jedná o rodinné příslušníky nebo o starší příbuzné.

Listinné sčítání 17. 4. - 11. 5. 2021

Kdo se nesečte online, má zákonnou povinnost od **17. 4. do 11. 5.** vyplnit a odevzdat listinný sčítací formulář. Jeho distribuci zajišťují sčítací komisaři, což jsou zaměstnanci České pošty, příp. Českého statistického úřadu. Vzhledem k současné epidemické situaci upravil ČSÚ v součinnosti s Českou poštou distribuci a sběr listinných formulářů tak, že při nich dojde k výraznému omezení fyzických kontaktů mezi sčítacími komisaři a obyvatelstvem. Distribuce formuláře spolu s odpovědní obálkou do domácností bude probíhat podobně, jako nyní probíhá doručování doporučených poštovních zásilek, při dodržování přísných hygienických pravidel (respirátor, dezinfekce, fyzický kontakt primárně venku, minimalizace doby

kontaktu). Sčítací komisaři budou také pravidelně **testováni na koronavirus**. Z epidemických důvodů však nebudou pomáhat s vyplňováním formulářů. V případě potřeby se můžete obrátit na infolinku **253 253 683**, **napsat dotaz na** e-mail dotazy@scitani.cz nebo chatbota a online chat virtuální poradny na webu scitani.cz a v elektronickém formuláři.

Vyplněné formuláře bude možné **zdarma odeslat** v odpovědní obálce prostřednictvím schránek České pošty nebo odevzdat na kontaktních místech sčítání (viz dále). Na kontaktních místech sčítání bude možné si formulář i vyzvednout. I po obdržení listinného formuláře bude stále platit možnost využít praktičtější i jednodušší online způsob sečtení.

Koho se sčítání týká

Sčítání 2021 je povinné pro všechny osoby, které mají k rozhodnému okamžiku trvalý pobyt nebo přechodný pobyt nad 90 dnů na území ČR. Sečíst se musí každá taková osoba, bez ohledu na místo skutečného pobytu, věk, svéprávnost a zdravotní stav. Za osoby mladší 18 let, osoby omezené ve svéprávnosti a podobně provádí sečtení jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo osoba k tomu oprávněná. Sčítání se týká i cizinců přítomných v ČR v rozhodný okamžik, s výjimkou diplomatů nebo cizinců s krátkodobým pobytem do 90 dnů.

Kontaktní místa

Kontaktní místa Sčítání 2021 najdete na cca 800 vybraných pobočkách České pošty a všech krajských správách Českého statistického úřadu. Poskytují široké veřejnosti informace o sčítání a jsou také místy, na kterých lze získat nebo odevzdat listinné formuláře. Na kontaktních místech budou zavedena přísná hygienická opatření. Adresy a telefony kontaktních míst sčítání zjistíte na webu <https://scitani.ceskaposta.cz>.

Ochrana dat

Bezpečnost dat sčítání je zásadní. Veškeré údaje jsou zpracovávány v souladu s příslušnými právními předpisy a používány jsou maximálně zabezpečené informační systémy.

Veškeré informace o sčítání naleznete na webu www.scitani.cz. Informace k vyplnění sčítacího formuláře jsou dostupné v sekci „Jak se sečíst“. Odpovědi na nejčastější dotazy naleznete v sekci „Časté dotazy“.

CO SE U NÁS DĚJE

UKLIĎME LOUKU – UKLIĎME ČESKO

Cílem každoroční akce je nejen vylepšit naše okolí, ale také posílit uvědomění o nutnosti šetřit a chránit přírodu. V neposlední řadě jde i o pocit z dobře vykonané práce pro lepší životní prostředí. Během úklidů v minulých letech jsme bývali nepříjemně překvapeni množstvím odpadu. Často nás překvapilo, co se v přírodě nachází- fritáky, vany, stavební suť, barvy, pneumatiky různých velikostí apod. Naštěstí pravidelným úklidem se množství odpadu v okolí snižovalo. A tento trend by bylo dobré zachovat. Aktuální situace nepřeje hromadným akcím. Neznamená to však, že nemůžeme uklízet individuálně. Právě naopak. Vzhledem k tomu, že v poslední době

více lidí objevuje blízké okolí své obce, objevuje i místa nelegálních skládek a odhozených odpadků. Není nic jednoduššího, než na procházku vzít tašku či pytel a spojit příjemné s užitečným. Do úklidu se již samostatně tento rok dobrovolníci v Louce zapojili a doufám, že se zapojí i další. Každý kousek uklizené přírody za to stojí a zahřeje na srdci. Děkuji všem dobrovolníkům, kteří se snaží o lepší životní prostředí nás všech. Těším se na hromadnou úklidovou akci, doufejme v brzké době.

/MUDr. Petr Dvorský/

I za pár hodin v přírodě najdete spoustu věcí, které tam nepatří, zároveň prohýbete své tělo a ulevíte krajině kolem naší obce...

JARO V PŘÍRODĚ POHLEDEM MYSLIVCE

Letošní kalendářní rok ovlivněný vládním "ochranným" opatřením znatelně zasáhl do životů nás všech a v souvislosti s tím se dotknul společenských a kulturních aktivit Mysliveckého spolku Volavec Louka. Poslední lednový víkend vždy patří pořádání tradičního Mysliveckého plesu v místní kulturním domě, který se bohužel v letošní plesové sezóně nemohl uskutečnit.

Myslivost a péče o les je přirozenou součástí každé obce. Členové Mysliveckého spolku a přátelé přírody nezahálají ve své činnosti ani v době omezování pohybu. V době zimního času a možného strádání zvěře se starají o pravidelné přikrmování ve svých krmných zařízeních. Jedná se převážně o doplňování jadrného krmiva (obilné plevy, oves, kukuřice, ječmen, žito, slunečnice), sena, vojtěšky, řepy či jablek a mrkve. Vhodné je také přikrmování letninou, což jsou sušené mladé listnaté výhonky malin, ostružin, lípy, lísky či kopřivy, které se připravují v jarních a letních měsících předcházejícího roku. Letnina se skladuje v suchém a tmavém prostředí. Pro zvěř je důležitá rozmanitost stravy, a v neposlední řadě i celoroční doplňování minerálů ve formě kamenné soli ve slaniscích. Po skončení doby strádání a zimního přikrmování je třeba všechna krmná zařízení řádně vyčistit, případně opravit vzniklé škody po zimním období, a především důkladně je vydesinfikovat. Desinfekce se provádí posypem, konkrétně práškovým vápnem. Poslední únorová sobota je spojena s tradičním sčítáním zvěře. Sčítání se účastní členové Mysliveckého spolku, přičemž jsou myslivci rozděleni do malých skupin. Každé skupině je přidělen určitý úsek honitby, zjištěné počty zvěře jsou nahlášeny mysliveckému hospodáři, který celkové počty, formou povinného hlášení, odesílá na příslušný Odbor životního prostředí obce s rozšířenou působností. Cílem sčítání je zjištění

skutečného stavu zvěře v honitbě a následného správného mysliveckého hospodaření.

S koncem zimy v honitbě je spojeno i uklizení odpadků, které se po zimě objeví v přírodě. Úklid je prováděn spíše individuálně, nejen myslivci, ale i velkým okruhem osob, kterým vzhled přírody není lhostejný. Období úklidu po skončení zimy je vhodné zejména z toho důvodu, že dosud není vzrostlá vegetace a odpadky jsou z toho důvodu viditelnější. V posledních letech má úklidová činnost v okolí stoupající trend, což v každém smyslu ovlivňuje environmentální prostředí nás všech.

Jaro je v přírodě asi tím nejkrásnějším ročním obdobím. Všechno se po zimě probouzí, ptáčky již za svítání cvrkají, sluníčko je vysoko a všemu živému dodává sílu, teplo a novou energii do života. V lese, v polích a na loukách si každý živočišný druh zakládá své hnízdo, pelech či noru pro vyvedení mláďat. V této souvislosti prosíme návštěvníky přírody, kteří jsou v doprovodu svých domácích mazlíčků, aby v rámci zachování ochrany mláďat používali vodítka. I nepatrné vyrušení zvířat může vést k poškození až smrti nesamostatných mláďat nebo jejich rodičů. Nález osamocených mláďat nutně neznamená, že se jedná o opuštěné sirotky. Rodiče jsou vždy nablízku a po pominutí nebezpečí se k mláďatům vrací. V přírodě se snažíme, především v současné době, dobíjet energii, ale je třeba respektovat potřeby zvěře, což především znamená chovat se ohleduplně, zodpovědně a respektovat přírodu v jejím životě tak, aby byla zachována i pro budoucí generace.

Na webových stránkách jsou postupně aktualizovány a doplňovány všechny aktivity Mysliveckého sdružení Volavec Louka, neváhejte a stránky navštivte zde: <https://www.myslivost.cz/oms/louka/>.

/Bc. Jan Kučera/

Půst a velikonoční svátky jsou již dávno za námi, věnujme jim zde však ještě pár řádků. Články o fašanku a velikonočním klepání zpracovala opět Mgr. Anežka Hrbáčková, povídáním o krojovém odívání v době Velikonoc tentokrát přispěla paní Hana Hrbáčková.

PROMĚNY MASOPUSTU – FAŠANEK NA HORŇÁCKU

*Pod', Janku, pod', Janku,
chodit po fašanku,
dobře si vypiješ,
nájdeš si gatánku!*

Ačkoliv jsme letos museli fašankové veselí oželeť, byla by škoda se u této krásné a bohaté tradice na chvíli nezastavit, alespoň v několika odstavcích.

Masopust se slaví od nepaměti po celé Evropě, a i přes mnohé společné prvky se vyznačuje velkou rozmanitostí zvyklostí v tom kterém kraji, v té které obci. Na Horňácku se mu říká také fašanek a jeho oslavy se po asi třicetileté pauze v posledních letech vrací také do Louky. V naší části Bílých Karpat má fašanek svou specifickou podobu, o níž bude řeč vzápětí. Povězme si ale ještě před tím pár slov o tom, kde se vlastně masopust vzal a co všechno tento zvyk znamená.

Jde o lidový rituál přechodu, který v sobě spojuje několik navzájem provázaných rovin. Přechodu proto, že jeho časové umístění náleží na pomezí zimního a jarního období. Patří sice ještě mezi zimní svátky, ale svou symbolikou do velké míry ukazuje k nastávajícímu počátku zemědělského roku, a zvláště jeho poslední čtyři dny jsou takřka „mimo“ běžný čas. Někde, např. na Valašsku, se tyto dny výstižně nazývají také končiny či ostatky.

V oslavách masopustu hrají důležitou roli prvky, které se váží k zemědělství, úrodě a plodnosti obecně. Tak třeba dnes již vzácný tanec „na len“ či „na konopě“, na Suchově zvaný „konope“, kdy tanečníci vyskakují do výšky, měl v nastávajícím roce zajistit dobrou úrodu těchto plodin. Zvířecí masky, jako kozel, kohout a hlavně ústřední maska medvěda jsou zase symbolem plodivé síly přírody. Medvěd na sobě dříve nosil kromě kožichu také oděv z hrachoviny či slámy. V některých obcích (jako např. v Nové Lhotě) se posléze z této masky vyvinula maska slaměného muže s vysokou čepicí ze stejného materiálu, zvaná v různých oblastech různě: slaměný, pohřebenář, nebo opět medvěd (ač už toto zvíře ani vzdáleně

nepřipomíná; význam masky však zůstává stejný). Hospodyně se snažily si ze slaměného oděvu utrhnout hrst slámy, kterou pak dávaly pod slepice, aby dobře nesly. Medvěd také objímal ženy a mladá děvčata a tančil s nimi, což mělo opět přinést užitek. Také tradiční pečivo, jaké se dodnes na fašanek připravuje, v sobě neslo symboliku plodnosti a mělo obřadní funkci. Stejně tak jako vejce a pálenka, které jsou oblíbenou výslužkou i v dnešních dnech.

V masopustních oslavách lze ale vidět ještě další rovinu, přetrvávající staletí. V minulosti byl součástí prožívání člověka náhled na svět z úhlu, dnes badateli označovaného jako smíchová kultura. Šlo o převrácení všech světských pořádků a společenského řádu, které se pojilo se svátečními chvílemi. Každá slavnost v sobě obsahovala kromě oficiální vážné linie současně i tento „karnevalový aspekt“, který umožňoval otočit společenskou hierarchii, morální zvyklosti a rozpoutat vír nevázaného slavení. Dnes si můžeme tento způsob prožívání reality, který byl pro člověka v minulosti přirozenou součástí svátků, jen těžko představit. Lidový smích tohoto druhu je v současné postmoderní době zapomenutým fenoménem, a tak pro nás můžou jeho projevy znít skutečně nepochopitelně. Tak např. ve středověku bylo i na našem území běžné, že v průběhu tzv. svátku osla (jeden ze zimních „svátků bláznů“) přivedli nižší klerici do kostela živého osla, kolem kterého tančili a provozovali žertovnou „liturgii“. Fenomén dvorských šašků a bláznů nebo třeba ještě v barokní době živá tradice tzv. velikonočního smíchu (risus paschalis) patří do stejné roviny smíchové kultury minulosti. Spolu se změnou způsobu života se změnil také způsob myšlení lidí, ale zbytky těchto fenoménů lze najít právě třeba v oslavách masopustu. Mezi tyto pozůstatky patří například ostatkové/hodové právo, které dříve parodovalo oficiální moc a sloužilo k vynášení tzv. žertovných soudů, kdy masky např. obvinily majitele pivovaru, že potají upíjí pivo. Vynesení rozsudku i jeho provedení bylo parodií na světské právo a sloužilo k vyvolání dalšího všeobecného veselí.

Taktéž volba krále a královny masopustu měla stejný žertovný, „převrácený“ charakter, podobně jako svatba, kdy pár novomanželů tvořil muž, přestrojený za nevěstu, a naopak žena v masce ženicha. Dalším příkladem může být v horňáckých obcích oblíbený zvyk pochovávaní basy při závěrečné úterní zábavě. Součástí tohoto rituálu bývají plačky (často opět přestrojení muži), které až komicky úpěnlivým nářkem basu vyprovázejí. Také parodická smuteční řeč, vedená maskou kněze, je pozůstatkem žertovných liturgií minulých věků.

Těžko posoudit, která z rovin, jež můžeme v oslavách masopustu najít, je starší či původnější. Masopust tak, jak ho známe dnes, je spojením úkonů, zajišťujících úrodu a plodnost a zároveň v sobě obsahuje smíchový – karnevalový aspekt. Další významy, sice pozdějšího data, ale o to výrazněji prožívané v současnosti, jsou např. upevnění lokální sounáležitosti, prezentace obce, prožití společenského kontaktu v podobě návštěvy sousedů nebo dnes neméně důležitý význam estetický, kdy je ceněn zpěv a krása krojů či poutavost masek. Fašanek se měnil v průběhu věků. Jednou z výrazných změn ve formě tohoto svátku bylo bezesporu přesunutí oslav z původních čtyř dní (od soboty do úterka) na dva dny víkendového volna. Původně patřil ke každému dni konkrétní celek zvyklostí a také zábavy v jednotlivé dny byly pojmenovány např. ženský bál, mužský bál, svobodný či ženatý bál apod. podle toho, na kterou sociální skupinu připadlo její pořádání. Změna byla vynucena za dlouhého období komunistické totality, kdy se spontánním lidovým svátkům v pracovní dny nepřálo. Zároveň byl potlačován běh církevního roku s jeho svátečními dny. Poslední ránu tradičnímu slavení v mnoha slováckých obcích zasadila kolektivizace, která odtrhla lidi od jejich vlastní půdy a tím přerušila

Zdroje:

Osobní vzpomínky z vyprávění pana Jana Škopíka, Tomáše Hrbáčka a Jiřího Buzíka, 2021

Bachtin, M., M.: Francois Rabelais a lidová kultura středověku a renesance, Argo, Praha 2007

Častová, V., Galečková, R., Petříková, M.: Kroje horňácké obce Velká nad Veličkou, Velká nad Veličkou 2000

Jeřábek, R.: Masopustní maska pohřebenáře v mezinárodním kontextu, Národopisné aktuality, č. 2, 1968, s. 89-98

Poláčková, E.: Teatralita středověké literatury doby lucemburské, Katedra divadelních studií, MUNI 2017

Sítek, M.: Symbolika a funkce masek ve vybraných lidových obyčejích výročního cyklu na Moravě, Ústav evropské etnologie, MUNI 2015

<https://nulk.nulk.cz/wp-content/uploads/2017/01/Mu%C5%BESk%C3%A9-me%C4%8Dov%C3%A9-masopustn%C3%AD-tance.pdf>

<http://nulk.nulk.cz/wp-content/uploads/2017/01/Fa%C5%A1anek-na-Hor%C5%88%C3%A1cku.pdf>

přirozený vztah člověka k běhu zemědělských prací. Podobně bylo zasaženo také slavení svatodušních svátků nebo třeba hodů.

Do mnohých regionů Čech i Moravy se naštěstí masopust v posledních letech vrací a - jak už bylo řečeno na začátku – s trochou štěstí se ho (na původní popud obecního zastupitelstva) daří obnovovat také v Louce. Tady k fašanku patří obchůzky mužů v místním kroji a zejména pak bohatá tradice lidové hudby, jež je na Horňácku obzvláště silná. Přítomnost masek v průvodu je dnes zachována jen ve dvou obcích, na Nové Lhotě a Suchově, ale nejspíš tomu tak nemuselo být vždy. V neposlední řadě ale musíme zmínit další nedílnou součást fašankových oslav nejen v Louce, a tou je dobré jídlo a pití. Že v těchto dobrých darech může být skryto i jisté úskalí všichni víme a dosvědčuje to také drobná historka. Před třemi lety dorazili veselí fašankáři k manželům Škopíkovým vedle školy a jeden z účastníků průvodu si neprozíravě odložil šavli, plnou voňavé slaniny, do kouta pod návrátím. Vůně výslužky byla neodolatelná bohužel i pro několik přítomných psů, a tak, než obchůzkaři dojedli zabíjačkovou omáčku, byla šavle prázdná a dočista olízaná. Tímto si o fašanku přišel na své i nejlepší přítel člověka, samozřejmě k velkému zármutku dotyčného mládence. Nicméně, jak jsme psali výše, veselí k fašanku odjakživa patří, tak vám přejeme, abyste si i v této době udrželi veselou mysl a radost ze života!

Na samý závěr jen ještě malou poznámku k úvodní sloce fašankové písně: Najít si gaťánku o fašanku by pro Janka nebylo příliš perspektivní, protože během následujícího čtyřicetidenního období půstu mládenci za děvčaty chodit nesměli. Že si ale Janek na Horňácku dobře vypiť, o tom však rozhodně nemůže být pochyb!

TRADICE VELIKONOČNÍHO KLEPÁNÍ V OBCI LOUKA

Když se na Zelený čtvrtek v kostelích odzpívá při obřadech *Gloria*, ponoří se církev do ticha, které trvá po dva následující dny. V dřívějších dobách se v tuto dobu lidé varovali také hlučného hovoru, pískání nebo hlasitého smíchu a dobytku se z krku odvazovaly zvonce. Utichnou varhany a také kostelní zvony, které až do sobotní velikonoční vigilie nahradí rachotivý zvuk dřevěných klepaček. Tento starodávný zvyk má své obdoby v mnoha evropských zemích a je doložen už z 8. století. Tradice byla sjednocena papežským nařízením a možná proto se dodnes lidově říká, že „zvony odletěly do Říma“. Původně klepání a hrkání zajišťovali při kostelích duchovní spolu s ministranty, ale zhruba na přelomu 16. a 17. století ho v některých regionech našich zemí převzali chlapci všech věků, kteří s přenosnými hrkačkami procházejí obcí. Zároveň se však v mnohých kostelích dochovala kostelní řehtačka - objemný nepřenosný instrument s velkou ozvučnou skříní ve tvaru truhly, umístěný buďto vedle bočního vchodu nebo v kostelní věži poblíž zvonů, kde ho rozeznával kostelník s ministranty. Klepání samotné nemá zcela jasný význam. Podle některých pramenů symbolizuje smutek církve z Kristovy smrti, jinde je vyjádřením hněvu proti Jidášovi a jeho zradě a najdeme i další možná vysvětlení. S lidovým podáním biblické postavy Jidáše je každopádně spojen ještě jiný zvyk pašijového týdne, dodnes spoře dochovaný např. na Strážnicku nebo Bučovicu. Nazývá se *honění*, *pálení* nebo *vodění Jidáše* a opět je výsadou chlapců. Jeho průběh, jak ho zaznamenali národopisci na přelomu 19. a 20. století v okolí jihočeské Blatné, uvádí Čeněk Zíbrt: „(...) Všichni [chlapci] bedlivě pozorují, jak kostelník jednu svíci po druhé zhasíná, a čekají netrpělivě, až zhasne *tu bílou*. Když se tak stalo, vyhrnou se z chrámu, a ten, jenž troufá si býti nejlepším běhounem, zvolá: Já jsem Jidáš! a dá se do běhu. (Jindy býval Jidášem, kdo první z kostela vyběhl.) Ihned spustí se za ním ostatní volajíce: Jidáš! Jidáš! a pronásledují Jidáše tak dlouho rachtajíce, až jej chytí. Potom sběhnou se s křikem těsně k němu a rachtají mu kolem hlavy. Honba *Jidáše* se opětuje několikrát.“ Tento dnes už zřídka živý zvyk měl více podob a jeho provedení se lišilo obec od obce. Naproti tomu obchůzka chlapců s řehtačkami, která možná v minulosti s *honěním Jidáše* souvisela, či se z něho možná vyvinula, je u nás dodnes k vidění

poměrně často. Také na Horňácku se dochovala až do dnešních dnů. Jak na ni pamatuje ze svého mládí nám povyprávěl pan Josef Šmehlík z Louky:

U nás sa říkalo, že sa chodí vrkotat. Také sa tomu říkalo klepat anebo repotat. Chodilo sa od nepaměti. A chodívalo nás moc, aj třicet, aj štyricet! Na Kútě nás bylo tých kluků tenkrát hodně. To jsme sa vždycky počkali a jako banda jsme šli, a kdo zaspal, tak jsme ho obudili.

Obchůzku řídili tzv. *páni*, chlapci asi patnáctiletí, kteří ten rok vycházeli školu:

Ti to vždycky seřazovali a dbali, aby sa chodilo pěkně v řadě, protože jezdily auta, předtím teda spíš voze jezdily, tak aby ty malé děti nechodily do cesty. Pěkně v řadě sa muselo jít, tož ten nejstarší ročník to organizoval. Seřazené to bylo tak, že první šli malí kluci, pak starší a nejstarší chodili poslední. Ti měli na prsách opřené takové větší repotáče. Táčky, které se tlačily, byly tak troje, štvěry. Druzí chodili s klepáčkama, to se drželo v ruce, byly doma ručně dělané. No a malé dvou- tříleté děti nosily v jedné ruce na malé tyčce ozubené kolečko, kde ten zvuk vydávala laťka. Tomu sa říkalo žaboškreký. Bývalo to dělané u starých stolarů, ale potom pozdější to prodávali aj v obchodech.

Protože před druhou světovou válkou byl Zelený čtvrtek i Velký pátek svátečním dnem, bývaly obřady již ráno. Čtvrteční klepání začínalo v pravé poledne, další obchůzka byla v šest hodin večer. Na Velký pátek se však vyrazilo už v šest hodin ráno:

To sa vstávalo o pěti, skoro, byla tma, kolikrát zima, jinovatka... Scházalo sa to tam na vrchu u mosta. Tam byl takový plac, kde bývaly stohy, tož bokem tých stohů u potoka sa vždycky udělal oheň. Tam jsme sa ohřivali, někdo vzal erteple, tož sa v ohni upekla nějaká ertepla, ale svačina sa nebrávala. To pak jak jsme došli dom, tak každý posnídal. Na Velký pátek ale ne, to byl přísný půst. A to jsme sa ještě v pátek ráno vždycky v tom potoku umývali! To byl zvyk na památku toho, že Pán Ježíš překročil řeku Jordán - chodily sa umývat studenú vodú celé rodiny. A přesně v šest hodin sa vycházelo. Šlo sa dŕle ke kapličky, tam jsme sa vždycky pomodlili Otčenáš. Potom sa šlo dál do Dolního konca, kde stojí dva kříže, tak u každého kříže jsme se zase pomodlili.

V pátek sa klepalo v šest hodin, ve dvanáct, ve tři hodiny a v šest. To sa večer chodilo ještě na hřbitov, tam jsme se také pomodlili a potom sa to rozešlo dom. Sobota, to bylo už jenom ráno v šest a potom ve dvanáct, tím klepání skončilo. A nekerý potom aj třeba nešel, jak byla už ta sobota - třetí den - tak sa mu nechtělo vstávat, tož jich bývalo pořád míň, tých kluků. Oheň sa světil ráno. Obřady, když jsem byl malý kluk, nebyly odpoledne, takže my jsme porepotali a šli jsme do Lipova do kostela třeba na osm hodin. V sobotu odpoledne v pět hodin ale bylo slavné Vzkříšení, to děvčata chodívaly v krojách a průvod šel od kostela dūle Městečkem.

Zdroje:

Osobní vzpomínky pana Josefa Šmehlíka, 2021

Zíbrt, Č.: Veselé chvíle v životě lidu českého, Svazek III., F. Šimáček, Praha 1910

Mettlerová, A.: Svět dětí na jaře, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc 2019

<https://plzen.rozhlas.cz/cas-dreveneho-zvoneni-se-blizi-pripravte-si-rehtacky-a-valchy-6717956>

https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/historie-klepani-v-knezpoli-zvony-odletely-do-rima-nastupuji-klepaci-30150403.html

Zajímavé je, že v Lipově tradici klepání obstarávali ministranti. Možná právě proto, že v Louce dlouho kostel nebyl, uchovala se krásná tradice obchůzky opravdu všech chlapců v obci tak dlouho.

Ještě mě zajímalo, jak hoši poznali, kolik je hodin – v té době nebylo běžné nosit hodinky. Pan Šmehlík mi otázku vyjasnil:

Věděli jsme to buď podle toho, jak jezdijú vlaky – třeba jel před šestú vlak, tak potom sa vyšlo, nebo obyčejně některý starší člověk, jak tam bývali lidé na tom konci, tak ti potom řekli, kolik je hodin, protože byli zvyklí vstávat na šest.

ODÍVÁNÍ O VELIKONOČNÍCH SVÁTCÍCH

Velikonoce se řadí k největším církevním svátkům v roce. Kromě různých rituálů prováděných zejména na Velký pátek a Bílou sobotu se přikládala důležitost také oblečení. O nedělích v době čtyřicetidenního půstu se oblékal kroj jako v běžné neděle, jen šátek na hlavu si dávaly ženy černý bez rozdílu věku. Skladba kroje u žen byla - žlutý fěrtuch, kartůnka, černostrakaté, černé nebo bílé rukávce, kordula, lajbl nebo kacabajka (je mladšího původu), u mužů soukenné nohavice, košela, prucelek, bílý kabát.

Na Boží hod velikonoční oblékaly ženy žlutý fěrtuch, žlutě vyšívanou fěrtůšku a rukávce (fěrtůška mohla být i kartůnová), kordulu a bílý šátek. O velikonočním pondělí nosily tyto varianty- žlutý nebo bílý fěrtuch nebo sukňu, kartůnku, bílou fěrtůšku s drobnými kvítky nebo červenou fěrtůšku, strakaté bílé i modré rukávce, kordulu, červený šátek. Původně se nosil do kostela šátek uvázaný dolů konce, v pozdějším období se ustálil v Louce úvaz jen hore konce. V chladném počasí si oblékaly ještě lajbl nebo kacabajku.

Zdroje:

Hornácko- Václav Frolec, Dušan Holý, Richard Jeřábek-1966

Kroje lidu moravského- Josef Klvaňa

Kroje hornácké obce Velká nad veličkou- Věra Častová a kol.

Muži se na slavnostní mše i na velikonoční obchůzku oblékali do svátečního kroje- tmavé soukenné nohavice, košile (na Boží hod oranžová výšivka, na obchůzku byla výšivka černá, modrá nebo strakatá), pruceku, bílého kabátu.

V Louce se koncem 19. století začal silněji projevovat vliv Pomoraví, což se projevilo jak v odívání u žen, tak u mužů. S častým odjížděním za prací do Rakouska se hojně začalo užívat na fěrtůšky brokátu, který se dovážel z Vídně. Po 1. světové válce se více začalo užívat také širších krajek jako na Hroznolhotsku a Veselsku. U mužského kroje se nejvíce odlišila délka a tvar pruceku, který se stříhově připodobnil Stážnicku a Hroznolhotsku. Přes vliv z bohatších obcí neproběhla výměna oděvních součástí plošně a naráz. V některých rodinách se ještě dlouho udržoval starší typ odívání.

Dnes už na velikonoční svátky chodí na mše v kroji pouze jednotlivci. Na obchůzku chodí chlapci v běžném civilním oděvu.

INZERCE

Piráti z Karibiku

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR
ČECHŮV DVŮR - LOUKA
TÁBOR VHODNÝ PRO DĚTI OD 7 LET
12. - 16. 7. 2021
CENA: 1550 Kč

PŘIHLAŠOVÁNÍ PROBÍHÁ POUZE ONLINE NA: WWW.DDMPASTELKA.CZ
TEL. 702 232 453 STRACHOTOVÁ LUCIE

LETNÍ TVOŘIVÉ DÍLNY NA HORŇÁCKU 2021

TERMÍN 28. 7. – 1. 8. 2021

**DALŠÍ INFO
UŽ BRZY!**

Futra, spolek pro Horňácko pro Vás na letošní rok 2021 připravuje JUBILEJNÍ 10. Letní tvořivé dílny pro děti na Horňácku. Dílny jsou určeny pro děti od 5 do 15let, uskuteční se opět v Ekocentru Karpaty a jeho blízkém okolí v Nové Lhotě. Jedná se o "příměstský tábor" plný kreativních uměleckých aktivit pod vedením skvělých mladých umělců z celé republiky.

Bližší informace Vám rádi poskytneme na tel. 608617964, Sládková Jarmila.

Přihlášku najdete zde na www.spolekfutra/aktuality. Listinné přihlášky budou k dispozici u Jarmily Sládkové, Velká nad Veličkou č. 945 po tel. domluvě, tel. 608617964. Uzávěrka přihlášek i termín úhrady do 30.6. 2021. Účastnický poplatek: 2000,-. Po odeslání závazné přihlášky Vám budou sděleny podklady k platbě a další potřebné informace včetně harmonogramu. Koncepce jednotlivých dílen budou postupně zveřejňovány včetně krátkých medailonků o lektorech.

STRÁNKA PRO DĚTI

Milé děti, sluníčko už venku nabírá sílu. Vydejte se i s rodiči na průzkumnou procházku a zkuste kolem sebe najít vše, co je zde na obrázku...

Názvy květin se nám rozutekly na celou stránku. Připoj ke každé květině její správné jméno a potom si kytky třeba i vymaluj... 😊

bledule jarní

sněženka podsněžník

prvosienka jarní

violka vonná

narcis hvězdovitý

